

Leggende werksters

en de imkerpraktijk

Tekst René Kant en Hayo Velthuis

In het eerste deel van zijn artikelenreeks over leggende werksters, gepubliceerd in het augustusnummer van Bijenhouden 2019, schreef Hayo Velthuis wat je met een volk met leggende werksters doet. Zo'n volk krijg je meestal niet meer goed. Het beste is het volk afslaan en laten aanvliegen op de andere volken op de stand. Dit is de methode die je in de handboeken beschreven vindt. René Kant reageerde hierop. Hij vindt dat het artikel tekortschiet in het volledig weergeven hoe je met zo'n volk moet omgaan. Er volgde een e-mailwisseling die resulteerde in onderstaande beschrijving van alternatieve methodes.

René schrijft:

Neem een raam met uitlopend broed of grotendeels gesloten broed uit een ander volk, sla de bijen af en hang dit raam in het volk met leggende werksters. Het raam dat je daarvoor uit het volk met leggende werksters haalt hang je, met het broed, in het moergoede volk. De meerdere eitjes per cel en de darrenlarven die in de werkstercellen van dit raam zitten, zullen door dit volk worden verwijderd. Herhaal deze actie elke vierde of vijfde dag. Na gemiddeld vier keer deze handeling te hebben uitgevoerd zullen er in het volk met de leggende werksters enkele redcellen worden aangezet op het laatst aangeboden raam. De ramen met broed mogen uit verschillende volken komen. Zorg er voor dat je vanaf de vierde keer ook eitjes en jonge larfjes overhangt.

Na vier à vijf dagen controleer je het laatst ingehangen raam op redcellen. Zie je die niet, hang dan opnieuw een raam broed over waar ook eitjes en jonge larven in zitten. Zie je dan na vier of vijf dagen redcellen in aanbouw, dan kun je deze breken en een nieuwe moer invoeren. Uiteraard kun je er ook voor kiezen een moer uit te laten lopen en de overige redcellen te breken. Deze methode werkt in mijn ervaring gegarandeerd. Ook mijn basiscursisten hebben deze methode met succes toegepast. Ik heb in ieder geval nog nooit meegemaakt dat deze methode niet werkt.

Alles op een rijtje zettend: deze methode is bij-vriendelijk. Er zijn geen slachtpartijen doordat aanvliegende bijen niet worden binnengelaten, wat bij het afslaan van een volk met leggende werksters gebeuren kan. En een groot voordeel, je redt het volk ermee.

Hayo reageert als volgt:

Het bijenhouden is aan het veranderen. Terwijl vroeger het 'winnen' (van honing of bestuivingsgeld) de hoofdzaak was, is er tegenwoordig een belangrijke groep imkers die bijen houdt uit belangstelling voor deze dieren en hun kolonieverband. Voor hen zijn een paar potjes honing voldoende beloning en is het behouden van het volk zinvol. De oude benadering, waar tegenwoordig veel imkers geen genoegen meer mee nemen, was de enige die ik in de inleiding noemde.

Dat neemt niet weg dat ik, net als jij, wel heb gezocht naar iets anders dan afslaan. Ik heb enige malen met succes het volgende gedaan: ik zette het volk met leggende werksters op één bak. Daarop kwam een lege bak met slechts één enkel raam in het midden, en daar bovenop een moergoed zesraamsvolk. Dit zonder moerrooster of krant. Het idee was dat haalbijen van het moergoede volk via dat ene raam hun weg naar buiten moesten afleggen en dan daarbij de invloed van de koningin zouden overdragen. Wanneer je dat zo laat staan voor een week of twee, is dat effect voldoende om die tussenbak te kunnen verwijderen en de twee overgebleven delen te verenigen. Ik deed dat zowel met de krantenmethode als door het omhangen van de raten.

Wat ik waarnam, is dat op het eind het volk nauwelijks groter was dan de oorspronkelijke zesramer. Het lijkt er op alsof er toch een aantal bijen sneuvelde bij deze procedure. Bij jouw methode wordt dat ook niet meteen zichtbaar.

René:

Bij 'mijn' methode groeit het volk wel, omdat je er elke vierde of vijfde dag een raam met veel gesloten broed in hangt; na het derde of vierde raam ook met wat eitjes en jonge larven om redcellen mogelijk te maken.

Hayo:

Ja, maar daar staat tegenover dat je de andere volken verzwakt. En je moet ook wel voldoende volken hebben om die ramen niet uit hetzelfde volk te moeten halen, samen is dat ook weer een mooi zesraamsvolk. En je moet vaker met de volken bezig zijn.

René:

Als je van je bijen houdt, dan neem je dat voor lief. Bij de methode die ik beschrijf vallen geen slachtoffers, doordat je bijenvrije ramen toevoegt. De te investeren tijd, noch een eventuele kleinere honingopbrengst, wegen daar mijns inziens tegen op.

Tot slot

Beide methoden kunnen worden gebruikt. Het verliezen van een volk, zeker wanneer je er maar een paar hebt, is altijd jammer. We denken dat in beide gevallen feromonen van de koningin worden overgebracht van het moergoede volk naar het volk met leggende werksters, via de overgehangingen ramen, of door de haalbijen van het bovenste volk die via het moerloze volk uitvliegen.

Ook kan het uitlopende broed op zich invloed hebben op de leggende werksters, maar voor beide verklaringen ontbreekt het bewijs.

Hoe het zij, naast het aloude afslaan heeft de imker nu ook twee mogelijkheden om op een mogelijk diervriendelijker manier het ontspoorde volk tot de orde te roepen. ●

Bijen afvegen. Wel of niet diervriendelijk? Foto Roman_023